

ירמיהו ל"ד

1. ברכות י.

אמר רב המנונא מאי דכתיב מי כהחכם ומי יודע פשר דבר מי כהקדוש ברוך הוא שיודע לעשות פשרה בין שני צדיקים בין חזקיהו לישעיהו חזקיהו אמר ליתי ישעיהו גבאי דהכי אשכחן באליהו דאזל לגבי אחאב (שנאמר וילך אליהו להראות אל אחאב) ישעיהו אמר ליתי חזקיהו גבאי דהכי אשכחן ביהורם בן אחאב דאזל לגבי אלישע מה עשה הקדוש ברוך הוא הביא יסורים על חזקיהו ואמר לו לישעיהו לך ובקר את החולה שנאמר בימים ההם חלה חזקיהו למות ויבא אליו ישעיהו בן אמוץ הנביא ויאמר אליו כה אמר ה' (צבאות) צו לביתך כי מת אתה ולא תחיה וגו' מאי כי מת אתה ולא תחיה מת אתה בעולם הזה ולא תחיה לעולם הבא.

2. רמב"ם מלכים פ"ב ה"ה

(ה)... וכל העם באין אליו בעת שירצה ועומדין לפניו ומשתחויים ארצה אפילו נביא עומד לפני המלך משתחוה ארצה שנאמר הנה נתן הנביא ויבא לפני המלך וישתחו למלך אבל כהן גדול אינו בא לפני המלך אלא אם רצה ואינו עומד לפניו אלא המלך עומד לפני כהן גדול שנאמר ולפני אלעזר הכהן יעמוד אעפ"כ מצוה על כהן גדול לכבד את המלך ולהושיבו ולעמוד מפניו כשיבא לו ולא יעמוד המלך לפניו אלא כשישאל לו במשפט האורים וכן מצוה על המלך לכבד לומדי התורה וכשיכנסו לפניו סנהדרין וחכמי ישראל יעמוד לפניהם ויושיבם בצדו.

3. כתב סופר על התורה

ונבוא לבאר מ"ש רוח הקדש ולא קם עוד נביא, ומלאכי השרת לכאורה אמרו שבח הקטן הרבה מזה. ונ"ל דהנה אז"ל בש"ס ר"ה [כא:] וכן הוא במדרש, כתיב בקש קהלת למצא דברי חפץ וכו', בקש קהלת להיות כמשה יצאה בת קול ואמרה ולא קם עוד נביא בישראל וכו'. וצריך להבין איך שלמה העלים עין ממקרא מלא ולא קם עוד נביא וכו', ואיך מלאו לבו לבקש להיות כמשה אדון הנביאים:

ונ"ל הנה כל עין רואה ולב מתבונן יראה כי מעולם היה זאת בישראל שהיה נביא ה' ומלך ישראל כל אחד בפני עצמו, כונתי שלא היו שניהם באדם אחד, כי א"א בדרך הטבע שיתאחדו, שמשפט המלך להשגיח על עמו תמיד בעינא פקיא, יצא לפניהם במלחמותיהם ומלך במשפט יעמיד ארץ וחיובו להיות מעורב עם עמו תמיד, ונהפוך הוא בנביא המשולח לישראל בשם ה' צריך שיהיה פנוי מכל עניני העולם, מתבודד תמיד לקדש ולטהר נפשו שיהיה נכון וראוי לדבר ה', ובמחזה שדי יחזה לעת הצורך, וא"א בטבע שני הפכים בנושא אחד. ולכן דוד המלך ע"ה הגם שהיה בעל רוח הקדש מ"מ היה נתן הנביא מול ה' וישראל, וכן שמואל בימי שאול הגם שהתנבא תחלה מטעם הנ"ל, וכן כתב רש"י [במדבר יא, כח] אדני משה כלאם הטל עליהם צרכי צבור והם כלים מאליהם, כי רוח נבואה לא אפשר כשהיו טרודים בטרדת העם. והנה מי לנו גדול ממרע"ה אדון כל הנביאים גדול במדריגה ודבר ה' עמו פנים אל פנים כמדבר איש אל רעהו, וגם היה מלך ישראל ועיניו צופות עליהם תמיד לפרנסם וללחום מלחמותיהם, והתאחדו אצלו שניהם יחד, וזה מעשי ה' ואינו בדרך הטבע:

ואומר מעתה, שבדאי שלמה המלך ע"ה לא דימה בנפשו שיעלה ויבוא למדרגת משה בנבואה, כי מפורש נאמר ולא קם עוד נביא אשר ידעו ה' וכו', אבל רצה וביקש להיות כמשה, בדוגמת משה רבנו ע"ה, להיות נביא ומלך, לזכות לנבואה למדריגה שאפשר לאדם להשיג הגם שהוא מלך, וזה דוגמת משה רבנו ע"ה. ויצאה בת קול ולא קם עוד נביא בישראל כמשה, שגם בענין זה לא קם, שגם במדריגה קטנה א"א להיות ולהשיג באופן שהשיג משה, כנ"ל נכון:

4. עין איה ברכות י. אות קל"ו

כח הנבואה שהשפיע הקב"ה לישראל בזמן הנבואה היתה תעודתו למלא את הצרכים הנצחיים של האומה, להנחילה חיי עד רוחניים, גם ללמדה ארחות חיים שבהם תשיג הקיום התמידי, שיהי רוחה חי לעולמים ושתזכה לקיום לאומי בעתיד. וכח המלוכה היי' לאשר את העם בחיים הלאומיים בהווה. כי ישנם דברים והנהגות שמוסיפין בעם אומץ לשעה ונוטלים ממנו כח קיומו לעתיד, ולהיפך דברים רבים שאף שמחלישים אותו לשעה מ"מ מוסיפים הם לעתיד עז וגבורה. והנה הנטי' לאחד הקצוות לעולם קשה היא ומזקת. שאם ישים העם דאגתו רק לקיומו העתידי ולמצבו ההווה לא ישים לב, הלא אז יבוזו זרים יגיעו ויפול בנופלים, עד שגם מעלות רוחו ושאיפתו לקיומו הנצחי יאבדו ממנו. ולעומת זה מה רבה ערך ההשחתה, אם יפת לב העם לשום על דגלו רק חיי שעה וחסנו הזמני, כי אז בעבור דור יסוף כחו ויכשל ויפול. והנה השי"ת השומר ישראל הכין תמיד סבות תדיריות, שישקלו בד בבד כח המקיים הנצחי וכח הקיום הזמני, באופן שלא ימעדו צעדי האומה ותעמוד לדור דורים, "כאשר השמים החדשים והארץ החדשה עומדים לפני כן יעמוד זרעכם ושמכם". ע"כ ישע"י חרד פן בבכרו את כח המלוכה על כח הנבואה, יפול העם ברוחו וישכח דאגתו הנצחית. וחזקי' דאג אם יראה העם שכח המלוכה רפה הוא לעומת כח הנבואה, יסור חזקו המדיני ההווה ממנו ומזה תצאנה תוצאות רעות למצב המוסרי ג"כ, של תורה ויראת ד' ומדות טובות, הנתמכות כולן בעז מלך.

5. רש"י פס' ה'

(ה) בשלום תמות - אמרו רבותינו שמת נבוכדנצר בימיו שכל ימי נ"נ לא יצאו אסיריו מאסיריהם וכשמת נבוכדנצר יצא צדקיה מבית האסורים ולמחרת מת וקברוהו בכבוד. 6.

רד"ק פס' ה'

(ה) בשלום תמות - אע"פ שנקרו עיניו כיון שלא ימות בחרב וימות על מטתו ויעשו לו כבוד כמו שעושים למלכים זהו בשלום ורז"ל אמרו מהו בשלום שמת נבוכדנצר בימיו :

7. שמואל א' ל"א, י"ב

(יב) ויקומו כל איש חיל וילכו כל הלילה ויקחו את גזית שאול ואת גזית בניו מחומת בית שן ויבאו גבשה וישרפו אתם שם :

8. דברי הימים ב' ט"ז, י"ג- י"ד

(יג) וישפב אסא עם אבתיו וימת בשנת ארבעים ואחת למלכו :

(יד) ויקברהו בקברתיו אשר כרה לו בעיר דויד וישפיהו במשפב אשר מלא בשמים וזנים

מרקחים במרקחת מעשה וישרפו לו שרפה גדולה עד למאד :

9. ע"ז י"א.

גופא שורפין על המלכים ואין בו משום דרכי האמורי שנאמר בשלום תמות ובמשרפות אבותיך המלכים וגו' וכשם ששורפין על המלכים כך שורפין על הנשיאים ומה הם שורפין על המלכים מיטתן וכלי תשמישן ומעשה שמת ר"ג הזקן ושרף עליו אונקלוס הגר שבעים מנה צורי [ע"ע במקבילות הרבות].

10. רמב"ם פ"ב מלכים ה"א

(א) כבוד גדול נוהגין במלך ומשימין לו אימה ויראה בלב כל אדם שנאמר שום תשים שתהא אימתו עליך אין רוכבין על סוסו ואין יושבין על כסאו ואין משתמשין בשרביטו ולא בכרתו ולא באחד מכל כלי תשמישיו וכשהוא מת כולן נשרפין לפניו וכן לא ישתמש בעבדיו ושפחותיו ושמשיו אלא מלך אחר לפיכך אבישג היתה מותרת לשלמה ואסורה לאדוניה :